

Резюме

На дисертационен труд

„Въведение в проблематиката на орнамента“

доц. д-р Аделина Попнеделева

По конкурс за професор по 8.2 Изобразително изкуство:
/“Теоретични проблеми на текстилното изкуство“ ,
за нуждите на катедра „Текстил- изкуство и дизайн“,
НХА, София

Дисертационният труд „Въведение в проблематиката на орнамента“ продължава и задълбочава основните цели на дисциплината „Теоретични проблеми на текстилното изкуство“. Тази дисциплина в специалност „Текстил- изкуство и дизайн “на НХА е създадена от мен преди 10 години. Основата за преподаването е поставено със защитата на дисертационния ми труд „Обща теория на текстилното изкуство. Структуриране на знанията за текстилните практики и текстилното изкуство в исторически, технологичен и естетически аспект и във връзка с преподаването в катедра „Текстил “на НХА. “през 2008 година. Дългото заглавие на дисертацията очертава работа, свързана с постоянно, систематично допълване на знанията в посочените посоки.

Целта на настоящето научно изследване е да допълва и доразвива посоките, които са структурирани в началото на възникването на дисциплината.

Предмет на настоящето научно изследване е навлизане в проблематиката на орнамента. Първата глава, наречена „Сакралното съдържание “е посветена на символиката, която е в основата на вдъхновението и мотивацията на всеки творец във всички времена. Разгледана е символика, която влияе върху въображението на художниците независимо дали е осъзната или не. Това е ясно изказано в позицията на К. Г. Юнг: „ Ако се изразим точно, изглежда, че повърхността на нашия свят е изчистена от всички суеверни и ирационални елементи. Но дали истинският вътрешен човешки свят (а не нашата субективна фикция за него) също е освободен от първичност, е друг въпрос. Не е ли числото 13 все още табу за много хора?“

Разгледани са следните теми:

Символика на Небето

Слънцето и слънчевите култове

Луната и нейната мистичност

Води и водна символика

Свещени камъни

Свещената Земя-Майка

Свещената растителност

Свещено пространство

Свещено време

Български народни празници и обичаи. Магическата маска

В глава „Религия и мотиви“ са разгледани мотиви, използвани в култови и ежедневни текстилни артефакти в даоизма, будизма, хиндуизма, исляма, зороастризма и

християнството, както и вярата в магическата сила на протекцията, на която се дължи използването и ситуирането на предпазващите мотиви.

Текстилните практики са едни от първите постижения на човешката цивилизация. В тях се съчетават естетическите качества на предмета с утилитарно предназначение.

Орнаментът е съществен елемент, който винаги е съобразен с характера и практическото предназначение на предметите. Народният орнамент е обект на изследвания на изкуствоведи, етнографи, археолози, художници. При изучаването на орнаментиката, композицията, мотивите и техниката орнаментът трябва да се разглежда във всички жанрове на народното изкуство.

Орнаментиката не е резултат на мода и естетически вкус. Тя съдържа устойчиви древни традиции, които са имали конкретен смисъл в древността.

Обект на анализ са орнаментите, които са свързани с космогоничната представа в древността, които също така са съпоставени с произведения на модерни и съвременни автори. Настоящото изследване се стреми да показва и обосновава пресечната точка на древното символично изкуство и съвременното.

Според А. Яфе изкуството на XX век има „значение като символ сам по себе си-символичен израз на психологическото състояние на съвременния свят“. (Символика на визуалните изкуства, Човекът и неговите символи, изд. Лега Артис, 2002, с.281).

Технологията, разглеждана като преодоляване на опозицията природа - култура, орнаментът – като основна константна организация, изразяваща космогонията в древните общества, дават огромен материал за знаковия смисъл на изкуството и в съвременността. В настоящето изследване са дадени примери за използването на орнамента и/ или характерните за него структура, композиция, абстрактност, неизобразителност (както и превръщането на репрезентативни изображения в мотиви), и в съвременното българско изкуство в актуални изложби.

Не без значение са и представените работи на студенти от специалността. Те показват задълбоченото отношение към проблематиката и интересните интерпретации, които по отношение на материал и техника са напълно адекватни на съвременността, но освен това притежават дълбок символичен смисъл.

Втората част, посветена на исторически разказ за орнамента, е по класическата книга на Оуен Джонс „ Граматика на орнамента“ за запознаване и историческо проследяване на орнаментиката в общ план. Съдържа информация за основни епохи и държави, в които орнаментът има значение и развитие. Съдържа също и знание за основните принципи на изграждането му. Намирам, че това е необходима и полезна информация, която до този момент не беше разглеждана в дисциплината, която преподавам.

Тази част от изследването е направена с цел да бъде в помощ и да допълва изучаването на теоретичните проблеми на текстилните практики и текстилното изкуство. Надявам се, че то е и ще бъде особено полезно за направление „Текстилен дизайн“.

Дисертационният труд съдържа увод, две глави, заключение, илюстративен материал и списък на използваната литература, общо 249 страници.

Текстовата част се състои от 49464 думи, 273184 знака, което е 152 страници; 293 илюстрации, 19 заглавия литература на кирилица, 9 заглавия литература на латиница, интернет източници, посочени в бележките под линия.

Като подкрепящи материали към основния дисертационен труд съм представила:

Диск с научно изследване, озаглавено "Проблеми на текстилните практики и текстилното изкуство". Проектът участва в конкурс за финансиране на проекти за художественотворческа и научна дейност в НХА през 2018 г.

Представеният текст има за цел да служи като учебник на студентите от специалност "Текстилно изкуство и дизайн" в бакалавърска степен.

Учебно- методична дейност

Лекциите по моята дисциплина "Теоретични проблеми на текстилните практики и текстилното изкуство" са свързани с постоянно обогатяване на материала. За целта се събират материали и се оформят нови лекции, свързани както с историята, така и със съвременните тенденции в областта на текстилното изкуство и дизайн.

Аудиторната заетост: 360 учебни часа годишно.

Ръководство на докторант

Ръководство на докторантката Медея Янкова за периода 2012- 2016 година. Докторантката защити успешно своята дисертация "Ролята на цвета в текстилното изкуство. Автори (1960/2010)" през 2016 година.

Участие при внедряване на нови курсове и учебни програми

Създадена и предложена на НХА магистърска програма "Съвременен текстил".

Извън аудиторно участвам в:

Откритите уроци, които се провеждат от катедрата, които документирам с фотографии и видео.

Публични лекции.

През 2016 година бях поканена да изнеса четири **лекции** в департаментите

" Текстилна скулптура" и "Нишково изкуство" в Художествената академия на гр. Ханджоу, Китай., които бяха изнесени на английски език:

The art works of Adelina Popnedeleva,

The material- part I,

The material- part II,

Actual trends in "Textile - art and desing department in NAA, Sofia

При завръщането ми изнесох три (3) публични презентации в лекционната зала на бул. Г. М. Димитров 100 за Второто триенале на нишковото изкуство, Ханджоу , Китай , в което също така и участвах.

Презентации на специалността по време на кандидат-студентската кампания в Казанлък и Сливен- 2015

Участие в комисия по завършване и дипломиране на ученици в ХГ, Казанлък- 2015

Провеждане на студентска практика в град Балчик на студенти от II и III курс- 2017

Изложби на специалността, които инициирам и осъществявам:

2014 "Естетизация на нараняването" - проведена в галерия "Арт алея", София

2014- участие с изложбата "Естетизация на нараняването" в международен фестивал за съвременно изкуство CONTEMPO, Варна

2012- Намеси- фестивал за съвременно изкуство в Западен парк

2012- Намеси. Аделина Попнеделева и студенти, галерия Кредо Бонум, София

Публикации след хабилитиране през 2012 включва няколко подтеми:

Публикации от участия в научни конференции за изминалия период:

2018 Теоретична конференция на ПФ на НХА

2017 национална текстилна конференция, Габрово. Участвах с доклад „Текстилно изкуство на 57 Венецианско биенале“ както и представих студентските разработки на Маргарита Барганска и Ина Валентинова

2017 BARTF, Балканска конференция за изкуства, гр. Ниш, Сърбия

2016 Теоретична конференция на ПФ на НХА

2015 Конференция "Археология" на катедра "Текстил- изкуство и дизайн"

"Откриване на изложби", която включва текстове публикувани във в-к "Култура", в "Портал за култура, изкуство и общество" информационен бюлетин на СБХ, както и непубликувани;

интернет сайтове, в които имам публикации;

в книгата "Група "8-ми март. Кратка история на изкуството през последните 25 години в текстове и картинки";

някои публикации за моето творчество.

Тук могат да се добавят **участието ми в радио- енциклопедия на програма "Знание" на БНР "Килимът- уют, топлина и изкуство"** относно възникване, история и символика на килимите (по тяхна покана)- 4 предавания през ноември 2017.

<http://bnr.bg/hristobotev/post/100892038>

<http://bnr.bg/hristobotev/post/100894361>

www.bnr.bg/post/100897460/kilimat-уют-toplina-i-izkustvo-treta-seria-balgarskata-tradicia-pri-takaneto-na-kilimi

www.bnr.bg/hristobotev/post/100900049

Както и участия в телевизионни предавания:

<https://www.bnt.bg/bg/a/estetizatsiya-na-naranyavaneto>

<https://www.bnt.bg/.../kratka-istoriya-na-izkustvoto-prez-poslednite-25-godini-v-tekst>

<https://www.bitelevision.com> › Предавания › eМисия България

<https://www.bnt.bg/.../izlozhba-na-svremenno-blgarsko-izkustv...> Изложба на съвременно българско изкуство в Европейския парламент

Рецензии през изминалия период.

2013- рецензия за учебно помагало на доц. А. Аврамова

2013- рецензия за докторска защита на Мила Стоева

2014- рецензия за каталог на специалност "Текстил- изкуство и дизайн"

2014- рецензия за докторска защита на Зорница Пискулийска

2015- рецензия за учебно помагало на доц. д-р Мариела Гемишева

2016- становище за докторска защита на Медея Янкова

2016- рецензия за доцентура на д-р Вержиния Маркарова

Портфолио за участието ми в групови и самостоятелни изложби през периода 2012-2017 година.

Творческа биография